

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2020-929

15.12.2020

Statens Pensjonskasse

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Politi – arrestasjonsteknikk/nærkamp trening – vridning i kne – arbeidsulykke – yfl. § 11 (1) bokstav a og c.

Forsikrede (politibetjent) skadet kneet i forbindelse med trening på arrestasjonsteknikk/nærkamp trening. Forsikrede var instruktør og under en nærkampøvelse satt hun fast foten i underlaget og fikk en vridning i venstre kne. Forsikrede opplyste at hun hadde instruert i øvelsen utallige ganger tidligere uten at noen hadde fått en lignende skade. Saken reiste spørsmål om hendelsen var en yrkesskade etter yfl. § 11 første ledd bokstav a eller c. Nemnda bemerket at definisjonen av arbeidsulykkebegrepet innebar at ikke alle ulykker i arbeidstiden var omfattet av forsikringsdekningen og konkluderte med at den beskrevne hendelse ikke kunne anses som en arbeidsulykke verken etter det markerte eller det avdempede ulykkesbegrepet. Nemnda uttalte videre at deltakelse i øvelser i arrestasjonsteknikk ikke kunne betegnes som en skadelig arbeidsprosess. Selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (f. 1975), som er ansatt i politiet og var instruktør i arrestasjonsteknikk, ble 6.3.17 påført en skade i venstre kne som følge av et vridningstraume. I klagen til nemnda har hennes advokat opplyst at skaden ble påført i forbindelse med oppvarming til øvelsen Pågripelse 1 mot 1. En del av oppvarmingen er en nærkampøvelse hvor man går to sammen og forsøker å klappe hverandre på skuldre, hofter og lår, samtidig som man forsøker å unngå å bli truffet av motstanderen. Forsikrede fikk en vridning i kneet, da kroppen roterte mens beinet sto fast mot underlaget.

Forsikredes arbeidsgiver beskrev hendelsen i skademelding sendt selskapet 21.3.19:

Den 06.03.2017 var ... instruktør for politiets innsatspersonell på vår treningslokasjon på V. ... er en meget erfaren instruktør som har gjennomført disse leksjonene i flere år. Leksjonene er risikovurdert i forkant for blant annet å unngå skader. Under leksjonen står foten til ... fast i underlaget og hun får en vridning i kneet som umiddelbart utløser kraftige smerter. Lege oppsøkes samme dag ...

Som vedlegg til meldingen fulgte forsikredes utfyllende opplysninger om hendelsesforløpet datert samme dag:

...

Instruksjonen som jeg gjennomførte den 06.03.17 var en av utallige leksjoner på temaet arrestasjonsteknikk i vårens IP trening 2017 for politiet. Det var over 460 tjeneste menn og kvinner fordelt på 8 uker som var igjennom den samme leksjonen i forbindelse med den operative treningen.

...

Jeg instruerte ved samtlige leksjoner. Jeg brukte **samme kraft** på alle gjennomføringene. Jeg har hatt spesialisering på arrestasjonsteknikk siden 2011, og har blitt brukt av både Politihøgskolen og rettsapparatet som ekspert ved spørsmål rundt utøvelse av arrestasjonsteknikker.

Av over 460 deltagere var **ingen lignende skade** på andre instruktører eller deltagere på denne leksjonen. ... All teknikk og taktikk skal utøves så reelt som mulig for å sette tjenestepersonell i stand til å ivareta publikum og samfunnsoppdraget. Det er et krav at vi som instruerer benytter reel motstand i trening.

Vedrørende min skade så hadde jeg som tidligere nevnt gjennomført denne leksjonen utallige ganger. Som jeg skriver i meldingen om yrkesskade så **stod benet fast mot underlaget** når jeg roterte kroppen.

Situasjonen var at jeg som instruktør underviste 1 til 1 da skaden oppstod. Øvelsen ble brukt som en del av oppvarmingen og gikk ut på at man 1 til 1 skulle klappe hverandre på skuldre, hofter og lår, mens vi forsøkte å unndra oss å bli truffet av motstander. Da jeg skulle vri meg unna motstander stod foten fast i underlaget. Akkurat i dette tilfellet stod foten, underforstått skoen, fast i underlaget uten noen form for friksjon. Benet ble derfor ikke med på rotasjonen resten av kroppen gjorde, og det oppstod skade, med akutte smerter som resulterte i at jeg i politiets tjenestebil ble fraktet direkte til ... legevakten.

...

Normalt, og ved alle de foregående leksjoner hadde det vært god friksjon i dekket der undervisningen ble holdt. Og at **det helt klart var en konkret og tidsbegrenset ytre hending som førte til skaden** da det åpenbart var noe ved underlaget/ dekket akkurat der jeg stod som gjorde at benet stod fast når jeg roterte.

MR 28.3.17 viste ruptur av fremre korsbånd.

Selskapet avsto kravet 15.5.19 fordi det ikke forelå en arbeidsulykke. Selskapet fastholdt standpunktet 7.8.19 og anførte da også at hendelsen heller ikke kunne anses som en arbeidsulykke etter yfl. § 11 første ledd bokstav c.

Nav godkjente ikke hendelsen som en yrkesskade og saken ble anket til Trygderetten i oktober 2019. Det fremgår av klagen at saken forventes behandlet av Trygderetten mot slutten av 2020.

Forsikrede hadde godkjenning for personell i kategori IP3.

Det er i klagen vist til, og sitert fra, to artikler skrevet av professor Jakhell og professor Myhrer som omhandler bl.a. politiets handleplikt.

Forsikrede har i det vesentlige anført at hendelsen må anses som en arbeidsulykke etter yfl. § 11 første ledd bokstav a. Skaden skyldtes en feil ved underlaget som resulterte i at foten/skoen satt fast og skade oppsto. Det er uklart hva som var feil ved underlaget, men feilen innebar at underlaget ga en spesiell motstand som hun ikke var forberedt på. Saken kan ikke sammenlignes med Rt. 2009 s. 1626 (musikklærer), da det der ikke var noe unormalt ved gulvet og foten heller ikke satt fast. Hun har fått påvist avrevet fremre korsbånd i venstre kne, som etter alt å dømme kan relateres til skadehendelsen, jf. at skadens art sier noe om hendelsesforløpet. Til støtte for at hendelsen må anses som en arbeidsulykke, er vist til Rt. 2006 s. 1642 (fotballdommen) og LE-2019-988080. Øvelser i arrestasjonsteknikk gjennomføres med høy intensitet og hastighet. Under slike arbeidsforhold utsettes kroppen for betydelige påkjenninger, og selv små avvik fra normal arbeidsrutine kan bli utslagsgivende.

Hendelsen må uansett anses som en arbeidsulykke etter i yfl. § 11 første ledd bokstav c. De aktuelle øvelsene må ses som en "arbeidsprosess" etter bestemmelsen. Avgjørelsen i Rt. 2011 s. 368 har ikke overføringsverdi. Den aktuelle treningssituasjonen må tvert imot omfattes av begrepet "arbeidsprosess". Øvelsene er i tillegg forbundet med betydelig risiko for skade og må kunne anses som arbeidsprosess i lovens forstand. Rt. 2008 s. 1646 (bolteløft) støtter at bokstav c får anvendelse. Høyesterett la der vekt på at skaden skyldtes en risikofylt arbeidssituasjon som lå nær opp til hva som dekkes etter bokstav a, og hvor det skulle lite til for at en eksponering kunne medføre skade. Dette er tilfellet i foreliggende sak og det fremgår av lovforarbeidene at det i slike tilfeller må være arbeidsgiver som skal bære det økonomiske ansvaret for de skader som måtte oppstå.

Selskapet har i det vesentlige anført at det ikke er dokumentert at forsikrede har vært utsatt for en plutselig eller uventet hendelse ved den aktuelle leksjonen. Det foreligger ingen dokumentasjon på at hun ble utsatt for en påkjenning eller belastning som var usedvanlig i forhold til det som var normalt i hennes arbeid. Det foreligger heller ingen dokumentasjon på feil ved underlaget. Det foreligger således ikke en arbeidsulykke etter yfl. § 11 første ledd bokstav a. Selskapet er enig i at terskelen for arbeidsulykkebegreper varierer fra yrke til yrke, jf. Rt. 2006 s. 1642 (fotballdommen). Selskapet legger til grunn at forsikrede var kjent med øvelsene og at skaden således ikke kan skyldes en plutselig uventet hendelse.

Selskapet avviser at yfl. § 11 første ledd bokstav c kommer til anvendelse i saken. Det følger av Rt. 2011 s. 368 (kuldeskade) at bestemmelsen er en sikkerhetsventil som ikke er ment å ha noe vidt anvendelsesområde. Bestemmelsen skal kun omfatte tilfeller som ligger nær opp til det som dekkes av bokstav a (eller b). Det er ikke tilfellet her. Den aktuelle trening kan ikke anses som en arbeidsprosess etter yfl. § 11 første ledd bokstav c, slik at også av den grunn kommer bestemmelsen ikke til anvendelse.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken for nemnda reiser spørsmål om det foreligger en arbeidsulykke etter yfl. § 11 første ledd bokstav a eller bokstav c. Nemnda behandler først om det foreligger en markert eller avdempet arbeidsulykke etter første ledd bokstav. Dette begrepet skal forstås på samme måte som det tilsvarende begrepet i folketrygdloven § 13-3, jf. Ot.prp. nr. 44 (1988-1989) s. 89. I denne paragrafens annet ledd defineres dels et markert og dels et avdempet arbeidsulykkebegrep. Det markerte arbeidsulykkebegrepet forutsetter en plutselig og uventet ytre hending, mens det avdempede ulykkesbegrepet gjelder "en konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommendes arbeid". I Rt. 2005 s. 1757 avsnitt 51 sier Høyesterett at det ikke gjelder noe tilleggskrav om ytre hending "i tilfeller hvor arbeidstakeren på grunn av en vanskelig arbeidsstilling eller av andre grunner er blitt utsatt for en ekstraordinær belastning eller påkjenning".

Skaden inntraff da forsikrede gjennomførte en øvelse som gikk ut på at man én til én skulle klappe hverandre på skuldre, hofter og lår mens man prøvde ikke å bli truffet av den andre. Da forsikrede skulle vri seg unna motstanderen, stod den ene foten fast i underlaget. Det er ikke opplyst at det var noe spesielt ved underlaget som førte til at foten ble stående fast. Dekket er vanlig og rengjøres daglig. Det var ikke noen form for friksjon.

Slik nemnda ser det, er det ikke noe i denne beskrivelsen som viser at det markerte arbeidsulykkebegrepet får anvendelse, og det er heller ikke noe som tilsier at det avdempede begrepet får anvendelse. Det er ikke noe i forsikredes beskrivelse av hendelsen som tilsier at skaden skyldes noen plutselig og uventet ytre hendelse og heller ikke en ytre hending som medførte en usedvanlig påkjenning eller belastning. Forsikrede ble av ukjent årsak hengende fast i underlaget, noe som medførte en vridning i kneet. Nemnda tilføyer at definisjonen av arbeidsulykkebegrepet innebærer at ikke alle ulykker i arbeidstiden er omfattet av forsikringen eller for den saks skyld folketrygdens yrkesskadedekning.

Subsidiært har forsikrede anført at bestemmelsen i yfl. § 11 første ledd bokstav c får anvendelse. Etter denne bestemmelsen kan "annen skade og sykdom" anses som arbeidsulykke "dersom denne skyldes påvirkning fra skadelige stoffer eller arbeidsprosess". I Rt. 2011 s. 368 avsnitt 45 uttaler Høyesterett at bestemmelsen ikke er ment å ha noe vidt anvendelsesområde, og at bestemmelsen skal fungere som en sikkerhetsventil for tilfelle som ligger nært opp til hva som dekkes etter bokstav a eller b. Høyesteretts standpunkt bygger på forarbeidende til yfl., og rettens

uttalelser i dommene i Rt. 2004 s. 261 (blodproppdommen) og Rt. 2008 s. 1646 (bolteløftdommen).

Det fremgår videre av avsnitt 46 i dommen fra 2011 at "arbeidsprosess" vil kunne omfatte rent manuelle arbeidsoppgaver, og at det foreligger en "arbeidsprosess" selv om arbeidstakeren har en viss valgmulighet med hensyn til utførelsen, men at uttrykket "skadelig" innebærer en begrensning av hvilke prosesser som er omfattet.

Nemnda kan ikke se at den aktuelle øvelsen kan beskrives som en skadelig arbeidsprosess og heller ikke at det her er tale om en skadehendelse som ligger nær opp til det som er en arbeidsulykke etter bokstav a.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Tonje Giertsen (selskapsrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).